

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ

ಮೂಲ ಲೇಖಕರು
ಶ್ರೀಪಾದ ರಘುನಾಥ ಬಿಡೆ

ಅನುವಾದಕರು
ಸೌ|| ಸರಸ್ವತಿ ಗಜಾನನ ರಿಸಬೂಡ

ಪುಣೆಯ ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಪಿ.ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

VĀLMĪKI RĀMĀYANA: SĀPA MATTU VARA (Kannada)
 [Vālmīki Rāmāyana: Curses and Boons] by **Sripad Raghunath Bhide**,
 Translated into Kannada by **Sou. Saraswathi Gajanana Risbud, B.A.**;
 Published by **Manu Baligar**, Director, Department of Kannada and
 Culture, Kannada Bhavana, J.C.Road, Bengaluru - 560 002.

ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮುದ್ರಿತ ವರ್ಷ : ೨೦೧೧

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

ಪುಟಗಳು : xxvi + ೫೬೦

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೨೦/-

ರಕ್ಷಾಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಕೆ. ಚಂದ್ರನಾಥ ಅಚಾರ್ಯ

ಮುದ್ರಕರು :

ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್

ನಂ. ೬೯, ಸುಬೇದಾರ್ ಭತ್ತಂ ರೋಡ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೨೦ ದೂ : ೨೫೫೪೨೨೨೪

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೧

ಸಿಎಂ/ಪಿಎಸ್/೨೬/೧೧

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡು ೫೫ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಸ್ಮರಣೀಯಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಮಹದಾಶಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ “ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ” ವನ್ನು ಇದೇ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯ ಆತ್ಮವಲೋಕನದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಸೃಜನೇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳ ೧೦೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಹಂಬಲ ನಮ್ಮದು.

ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕೃತಿರತ್ನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಹೃದಯತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಯೋಜನೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೨೪.೦೧.೨೦೧೧

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ,
ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಜವಳಿ
ಸಚಿವರು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೦೧

ಚಿನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮರುಮುದ್ರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶೆ, ನಾಟಕ, ಕವನ ಸಂಕಲನ- ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗುರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಭಾವಿ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ದಾರಿದೀಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧೮.೦೧.೨೦೧೧

(ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ)

ಎರಡು ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ವತಿಯಿಂದ 'ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ'ದ ಅಂಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದಾಶಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲು ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್‌ರವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತಿ / ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುದಾರರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಓದುಗರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

(ರಮೇಶ್ ಬಿ.ಯುಳಕಿ)

ದಿನಾಂಕ ೧೭.೦೧.೨೦೧೧

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುಯೋಗ ನನ್ನದಾಯಿತು.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಾನು ವಿವರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿರಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರವಾಗಿಯೇ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದದ್ದು ಸುದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಮಿತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್ ಅವರು ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಂಗಳ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹರಡುವ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ!

ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್

ದಿನಾಂಕ ೧೬.೧೨.೨೦೧೦

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ 'ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ'ದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಈ ಮೂರೂ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಿಸಿರುವ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇಲಾಖೆಯು ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ: ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್‌ರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಾ. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಡಾ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಡಾ. ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಷಪ್ಪಗೌಡ, ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ, ಡಾ. ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಶಂಕರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್, ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಇವರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮರುಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರಿಗೂ, ಹಕ್ಕುದಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕರಡಚ್ಚು ತಿದ್ದಿದವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಸದರಿ ಪ್ರಕಟಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಶಂಕರಪ್ಪ, ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, (ಸು.ಕ.), ಶ್ರೀಮತಿ ವೈ.ಎಸ್.ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣಾ ಶಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು. ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹಿರಿಯಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನನ್ನ ನೆನಕೆಗಳು.

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ

ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದೊರಕದೇ ಇದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರದಾಸೋಹ ನಡೆಸುವ ಆಶಯ ನಮ್ಮದು. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ ೧೧.೦೧.೨೦೧೧

ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಕನ್ನಡದ ಮೇರುಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ. ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಡಾ|| ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ

ಡಾ|| ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ

ಡಾ|| ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ

ಡಾ|| ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ

ಡಾ|| ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಡಾ|| ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ

ಡಾ|| ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ

ಶ್ರೀಮತಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕರ್

ಡಾ|| ಪಿ.ಎಸ್. ಶಂಕರ್

ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಕ.ಆ.ಸೇ.

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರದ ವತಿಯಿಂದ

ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಮರಾಠಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ನಡುವೆ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿತು. ಈ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸಂವಾದ. ಇದರನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರವು ಹಲವು ವಿಧಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಪುಣೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಉಭಯ ಭಾಷೆಗಳ ಲೇಖಕರು, ಕಲಾವಿದರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ್ದು ಗ್ರಂಥ, ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಣ. 'ಕಾಖಂಡಕಿಯ ಶ್ರೀ ಮಹಿಮಪತಿರಾಯರು' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, 'ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು- ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು (ಪುತ್ಸೂರಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದವರ ಮೂಲಕ) ಹೊರತಂದಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥದ ರಚನೆ-ಪ್ರಸಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಲೇಖಕರಾದ ಶ್ರೀ ರ. ಭಿಡೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಅವರು ಕೇಂದ್ರದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಮೂಲ ಮರಾಠಿ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತರು; ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರತರು.

ಅವರ ಈ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಪೂರ್ಣತಃ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಸದ್ಯವ ಋಣಿಗಳು.

ಕೃ. ಶಿ. ಹೆಗಡೆ

೧೮ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೯೬

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಇಂದು ನಾನು ಶಾಪಮುಕ್ತನಾದೆ...*

ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು-ನಾಲ್ಕೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶಾಪಿತನಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದಂತೆ ಇದ್ದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೋಕಿನ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತೋಶ್ರೀ ಗಂಗವ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ. ಆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ತರುಣ ಗ್ರಂಥಪಾಲರಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕನಮಡಿಯವರು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಒಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಸಂಕಲ್ಪನೆಯು ಬಹುಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು. ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬಳಸಿವೆಯಾದರೂ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವದೇ ಮಾಹಿತಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಾರದೇ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ಕನಮಡಿ ಅವರು ಖೇದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಗ್ರಂಥವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಅದು ಇರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಆದರವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಈ ರೀತಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯದ ಹೊಸತನ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಮಹಾಭಾರತ-ರಾಮಾಯಣಗಳಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಹ ನಾನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರಿಂದ ನನಗೆ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಸದೆ ತುಸು ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸಾಧ್ಯವಿರುವದನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸಿಸಿದೆ. ಈ ನಂತರ ಇದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪುಣೆಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಪಂಡಿತ ಮಹಾದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿ ಜೋಶಿ ಇವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೆನು. ಮೇಲಿನ ಶಾಪದ ಕಥೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಥೆ ಎರಡನ್ನೂ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರ ಬಳಿ ತೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಈವರೆಗೆ ನಾನು ಸಮಗ್ರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಎಂದೂ ಓದಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕೂಡ. ಈವರೆಗೆ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಈ ವಿಧದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವೂ

* ಮರಾಠಿಯ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಗೆಂದು ಬರೆದದ್ದು

ಇಲ್ಲದಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳದೇ ಕೇವಲ ಶಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸುವುದು ಅಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯವೆನಿಸುವುದಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಪಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವರಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಿ- ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿ ವಂಡಿತ ಮಹಾದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿ ಜೋಶಿ ಇವರಿಂದ ನನಗೆ 'ವರ' ಲಭಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪಂಡಿತರಿಂದ ನನಗೆ ಶಾಪ/ವರ ಇವುಗಳ ಲಾಭವಾಯಿತು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯೂ ತೃಣಬಿಂದು ಕನ್ಯೆಯರಂತೆ ನನ್ನ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಪವು ವರಸ್ವರೂಪವಾಯಿತು.

ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಲಭಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅವರು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಓದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ವೇದ, ಪುರಾಣ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು. ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಇದು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು; ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಒಂದೇ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂಲ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡೆ. ವಿಷಯದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಂತರ ಈ ಕಾರ್ಯವು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು ನನ್ನಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲಾರದೆಂದು ಅನೇಕಾವರ್ತಿ ಎನಿಸತೊಡಗಿತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ತುಸು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೊಡನೆ ಬೆಳೆದು ವರ್ಧಿಸಿದ ಸ್ನೇಹ. ಇದು ಒಂದು ಯೋಗಾಯೋಗವೇ ಸರಿ; ಅವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂದಿನ ಈ ಕೃತಿ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಕೌಲಗಿ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯ ಇವರು ಲಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಚ್ಯಯದ ಪ್ರದೀರ್ಘ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿದ್ವತ್ತು, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಸೌಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ನೆರವಾಗುವ ನಿರಾಲಸ್ಯ ಸ್ವಭಾವ- ಇಂಥ ದುರ್ಲಭ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸಂಗಮವೇ ಅವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಆದರ ಬೆಳೆದು ಇಮ್ಮಡಿ-ಮುಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. ಇವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ನೆರವು ಇರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲ ಮುದ್ರಣವು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇವರು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಕರಡಚ್ಚುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ

ಕಳುಹಿದರು. ಪ್ರಾಯದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಅವರ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಉತ್ಸಾಹ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಶಿರ ತಾನಾಗಿ ಅವರತ್ತ ಬಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋದ್ದಾರ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುಂಬಯಿ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಿಂದೀ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಡಾ|| ಗ.ನ. ಸಾಲೆ ಇವರ ಪರಿಚಯ ವಂತೂ ಅಂಚೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಆಯಿತು. ಅವರು ಬರೆದ ಪತ್ರದ ವೈಖರಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಭೇಟಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಡಾ|| ಸಾಲೆ ಅವರು ರಾಮಾಯಣದ ಗಾಢವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರಲ್ಲದೆ ಭಾರತದ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಮಾಯಣಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಅವರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಷ್ಟೇ ಬಿಗಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಗಣ್ಯರ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ನಂತರ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಸ್ನೇಹ- ಇವು ನನಗೆ ವರಸ್ವರೂಪವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಮಹತ್ವದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನ ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಮರಾಠಿ ಪುಸ್ತಕದ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ದುಸ್ತರವಿತ್ತು. ಈ ನನ್ನ ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಡಾ|| ಸಾಲೆ ಇವರು ತಾವಾಗಿ ನೆರವಿನ ಕೈ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಕೆಲಸವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಪೂರೈಸಿದರು. ಅವರು ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮ, ವ್ಯಯ ಮಾಡಿದ ಸಮಯಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ; ಬರೀ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸದ್ಯ ಅವರು ಸಂತ ಏಕನಾಥ ಮಹಾರಾಜರ 'ಭಾವಾರ್ಥ ರಾಮಾಯಣ'ದ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಈ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರದೇ ಅಗಿದೆ.

ಕಾಂಟಿನೆಂಟಲ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಪುಣೆ, ಈ ಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ನನ್ನ ಈ ಮರಾಠಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿ ನನಗೆ ಗೌರವಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಾನ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಸ್ಥಿರತೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಿತ್ರವರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಅನಂತರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಪ್ರೇಮ, ರಸಿಕತೆ, ಸೌಂದರ್ಯದೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ ಇವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದ ಅವರ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಶ್ರಮವಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಲವು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅಂತರ್ಭಾಹ್ಯಸೌಂದರ್ಯ ಸೌಷ್ಠವವು ಪ್ರೋಷಿತವಾಗಿದೆ.

ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾದ ಶ್ರೀ ವಿ.ವಾ. ಗೋಖಲೆ, ಧಾರವಾಡ,

ಶ್ರೀ ಮಧು ಕೃಷ್ಣ ಜೋಶಿ, ವಿಜಾಪುರ, ಶ್ರೀ ಅಮರೇಂದ್ರ ಗಾಡಗೀಳ, ಪುಣೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಗೋಪಾಲನ್, ವಿಜಾಪುರ- ಇವರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೇಖೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಸತತ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಾಯತ್ರೀ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಶ್ರೀ ಶಾಂ.ದೇ. ಜೋಶಿಯವರು ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಓದುಗರ ಕೈಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಇಂದು ನಾನು ಶಾಪಮುಕ್ತನಾದೆ' ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಜಾಪುರ

ಜನವರಿ ೧, ೧೯೮೭

ಶ್ರೀಪಾದ ರಘುನಾಥ ಭಿಡೆ

ಋಣಂ ಕೃತ್ವಾ..

ದೊರೆಯುವದರಿಂದ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು, ಋಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾತೃಋಣ, ಆಚಾರ್ಯಋಣ ಇವುಗಳಷ್ಟೇ ಗ್ರಂಥಋಣ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಋಣಗಳೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ, ಆಕರ್ಷಕವೂ ಆಗಿವೆ. ನಾನು ಯಾರ ಮುಂದೆ ಕೈ ಒಡ್ಡಿದೆನೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಡ ಮಾಡದೆ, ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತದಿಂದ ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಕೈತುಂಬಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಲಿಲ್ಲ; ತಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಎಂದೂ ನಾನು ಮರಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಋಣಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕೆಲವು ಋಣಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ತೀರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಋಣಗಳೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥಋಣ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ ಋಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಈ ಋಣಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿಯು ಆಕರಣೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂದಬಳಿಕ ಚಿಂತೆಯಾದರೂ ಏಕಿರಬೇಕು?

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಿರ್ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಅನೇಕರಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ; ಲೇಖನ. ಮುದ್ರಣ, ಪ್ರಕಾಶನ- ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹಾಯ ಪಡೆದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೂ ಆ ಪಟ್ಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ವಿಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಯಾರೊಬ್ಬರ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಉಳಿದುಹೋದರೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಬಗೆದಂತಾಗಿ ಅದು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಎಂದೆನಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಈ ಸೂಕ್ತ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿಯುವುದೇ ನನಗೆ ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ, ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲದ ನನ್ನಂತಹನ ಮರಾಠಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದ ಸೌ|| ಸರಸ್ವತಿ ರಿಸಬೂಡ ಅವರು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ಡಾ|| ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆ ಅವರ 'ಯುಗಾಂತ'ವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುವಾದ ಕೌಶಲವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸರಸ, ಸುರಸ ಅನುವಾದವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಖ್ಯಾತನಾಮ ಪ್ರಕಾಶರಾದ ಮೈಸೂರಿನ ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಸೋದರರು ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕರ್ತೃತ್ವ ಹಿರಿದಾಗಿದೆ.

ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡಿಗರು ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ದಯಾನಂದ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಡಾ|| ವೆ.ಅ. ದಿವಾಣ್‌ಜಿ, ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳದ ಮಾತೋಶ್ರೀ ಗಂಗವ್ವ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಪಲ ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕನಮಡಿ, ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿಯೆ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಮೊಕಾಶಿ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ, ಅವರ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಿಕೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕೆ ಪಾಟೀಲ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೀ ವೆ. ಗೋಪಾಲನ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೀ ಕಲಾಲ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೀ ಸಾರಂಗಮಠ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಶ್ರೀ ಆರ್.ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಚ್. ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಕುಂಬಾರ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ ಇರಲಾರೆ. ನನ್ನ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿ ಇದರ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಮೂಡಿಸಿದ ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಚ್.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣದ ಕರಡುಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ತಿದ್ದಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ರಂಗರಾವ್ ರೋಹಿಡೇಕರ (ವಿಜಾಪುರ) ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ, ಋಣಸಂಚಯವು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು; ಸುಲಭವಿತ್ತು; ಅದನ್ನು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಕೃತಿಯಿಂದ ಈ ಉಕ್ತಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಉತ್ತರಾರ್ಥವೂ ಸಫಲವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇದೆ; ಆದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಕೇಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಧಿಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದುಗರದಾಗಿದೆ; ರಸಿಕರದಾಗಿದೆ; ವಿಮರ್ಶಕರದಾಗಿದೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪುಣೆ ೪೧೧ ೦೨೯
ಆಗಸ್ಟ್ ೨೪, ೧೯೯೦

ಶ್ರೀಪಾದ ರಘುನಾಥ ಭಟ್

ಅನುವಾದಕಿಯ ಎರಡು ಮಾತು

ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯ. ರಾಮನ ವನವಾಸ, ಸೀತೆಯ ಅಪಹರಣ, ಲಂಕಾದಹನ, ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧ, ರಾಮನೆಂದರೆ ದೇವರು, ರಾವಣನೆಂದರೆ ರಾಕ್ಷಸ, ಸೀತೆ ಎಂದರೆ ಪತಿವ್ರತೆ. ಹನುಮಂತನೆಂದರೆ ಬೇಕುಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದವನು, ಕುಂಭಕರ್ಣನ ನಿಧಿ- ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಕೇಳಿ, ಓದಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಬರೆದ 'ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ'ದಲ್ಲಿ 'ಅದೆಂತಹ ಸೈನ್ಯವಾಗಲಿ, ಅದೆಂತಹ ರಾಜಕಾರಣ ನೈಪುಣ್ಯವಾಗಲಿ, ಹಿಂದೆಂದೂ ಸಾಧಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಲಾರದಿದ್ದ ಭಾರತ ವರ್ಷದ ಅಖಂಡತೆಯನ್ನೂ, ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಂತೆಯೇ ಮುಂದೆಯೂ ಸಾಧಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅಲೋಕ್ಯಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದಿವ್ಯಶಿಲ್ಪ' ಎಂದು ಬರೆದದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪರಿಯ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥವಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯ ಶಾಪ/ವರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಹು ಪರಿಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀ.ರಂ.ಭಿಡೆಯವರು ಈ ವಿದ್ವತ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ 'ಶಾಪಾದಪಿ-ವರಾದಪಿ' ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಓದುಗರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯವ್ಯಾಪಕತೆ ತಿಳಿದುಬರುವುದು; ಈ ಕೃತಿಯ ಹೊಸ ಆಯಾಮವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಇದೊಂದು ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯ ಅರವತ್ತೊಂದು ಶಾಪಗಳ ಮತ್ತು ಎಂಬತ್ತೆರಡು ವರಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಪದ ಮತ್ತು ವರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧಿತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಓದುಗರ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಸ್ಥಳಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಪ ಇಲ್ಲವೇ ವರ ಕೊಡುವಾತನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಪದ ಮೂಲಕಾರಣವು ಕ್ರೋಧವಿರುತ್ತದೆ; ವರ ಕೊಡುವಾತನು ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತನಿರುತ್ತಾನೆ. ಶಾಪದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ದುಃಖಕಾರಕವಿರುತ್ತದೆ. ವರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಕಾರಕ ಘಟನೆಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆದು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಶ್ರೀ ರ. ಭಿಡೆ ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಓದುಗರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ವಾಚಕರು ಕೂಡಲೇ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ.

‘ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ’- ಹೊಸ ಆಯಾಮದ ಈ ವಿದ್ವತ್ ಕೃತಿ ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವರಪ್ರದವಾಗಲಿ!

ಬೆಂಗಳೂರು

ಸರಸ್ವತಿ ಗಜಾನನ ರಿಸಬೂಡ

ಈ ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಇದೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಾಪ/ವರಗಳ ಸಂಕಲನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು ರಾಮಾಯಣದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಬಂಧ ವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಇದನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನಿಟ್ಟು ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಆ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

(೧) ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ಕೇವಲ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅದನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ರಾಮಾಯಣಗಳ ಊಹಾಪೋಹ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಸಂದರ್ಭ-ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಲ್ಲ;

(೨) ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಶಾಪ/ವರಗಳ ಸಂಕಲನವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಯಾವದಾದರೊಂದು ಶಾಪ/ವರವು ಉಳಿದುಹೋಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

(೩) ಇದರಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರವತ್ತೊಂದು ಶಾಪಗಳ ಮತ್ತು ಎಂಬತ್ತೆರಡು ವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಪ/ವರದ ಪೂರ್ವಸಂದರ್ಭವನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಹಿತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶಪಥ, ಸತ್ಯಕ್ರಿಯೆ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಕೆ, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಇವುಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಶಾಪ/ವರಗಳ ಸಾಧರ್ಮ್ಯ ಅಥವಾ ಭೇದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಕರಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿಲ್ಲ. ಶಾಪ/ವರಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ ಶಾಪ/ವರಗಳ ಹಾಗೂ ಓದುಗರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಏಳು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಾಪ/ವರಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆಯನ್ನು 'ಶಾಪಾದಪಿ ವರಾದಪಿ!' ಎಂಬ ದೀರ್ಘಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶಾಪ/

ವರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ.

(೪) ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ, ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಅನುವಾದ ಇವು ಅಂತರ್ಭೂತವಾಗಿವೆ. ನಿರ್ಣಯಸಾಗರ ಪ್ರೆಸ್, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್, ಪ್ರೆಸ್, ಮುಂಬಯಿ; ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್, ಗೋರಖಪುರ; ಶ್ರೀರಾಮಕೋಶ ಮಂಡಳಿ, ಪುಣೆ- ಇವಲ್ಲದೆ ಮದ್ರಾಸ್, ಕುಂಭಕೋಣಮ್, ಕಲಕತ್ತೆ, ಬಡೋದಾ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿವೆ. ಬಡೋದೆಯ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಇವರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಿತ ಶುದ್ಧ ಪಾಠವಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಹಿತೆಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮನ್ನಣೆ ಇದೆ. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದೇ ಸೂಕ್ತವಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಂತೂ, ಈ ಪ್ರತಿಗಳು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲು ಸಹ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಈ ರೀತಿ ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದೊರಕುವಂತಿಲ್ಲ. 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ' ಗ್ರಂಥವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್, ಗೋರಖಪುರ, ಇವರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೫) ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಮರಾಠಿ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಕಾಶೀನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿ ಲೇಲೆ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಈ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೬) ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ, ಸ್ಥಳವಿಶೇಷ- ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಕೈಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಚಿತ್ರಾವ ಇವರ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಚರಿತ್ರಕೋಶ' ಅಲ್ಲದೆ ಪಂಡಿತ ಮಹಾದೇವಶಾಸ್ತ್ರೀ ಜೋಶಿ ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೋಶ', ಇದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀ ಅಮರೇಂದ್ರ ಗಾಡಗೀಳ ಅವರ 'ಶ್ರೀರಾಮಕೋಶ'- ಇವನ್ನು ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಿದ್ದ ವಿಷಯಭಾಗವನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬಳಸಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವೆಡೆ ತುಸುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಬರೆಯುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಈ

ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ

(೭) ಶಾಪ/ವರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ < ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
ಇದು ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ಅರ್ಥವು ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಶಾಪ/ವರದ ಹೊರ ಬಂದಿದೆಯೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ
ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ < ಈ ರೀತಿಯ ಗುರುತಿದೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಶುಭ ಸಂದೇಶ	iii
ಚೆನ್ನಡಿ	iv
ಎರಡು ನುಡಿ	v
ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು	vi
ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು	vii
ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿ	ix
ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರದ ವತಿಯಿಂದ	xi
ಇಂದು ನಾನು ಶಾಪಮುಕ್ತನಾದೆ...	xi i
ಋಣಂ ಕೃತ್ವಾ...	xvi
ಅನುವಾದಕಿಯ ಎರಡು ಮಾತು	xviii
ಈ ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ	x x

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಶಾಪ ಮತ್ತು ವರ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಶಾಪಾದಪಿ ವರಾದಪಿ!	...	೧
ಶಾಪವಾಣಿ : ೧-೬೧	...	೧೦೩
ಶಪಥ, ಸತ್ಯಕ್ರಿಯೆ : ೧-೭	...	೧೯೩
ವರದಾನ : ೧-೮೨	...	
೨೦೫	...	
ಆಶೀರ್ವಾದ, ಹರಕೆಗಳು : ೧-೭	...	
೩೫೫	...	
ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ : ೧-೧೬೧	...	೩೬೭
ಸ್ಥಳವಿಶೇಷ : ೧-೨೬	...	

೪೯೫

ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು—

...

೫೧೨

ಒಂದು : ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ ಶಾಪ/ವರಗಳು

...

೫೧೫

ಎರಡು : ಶಾಪಗಳ ಪಟ್ಟಿ

...

೫೨೬

ಮೂರು : ಶಾಪಗಳ ಕಾರಣಗಳು

...

೫೩೮

ನಾಲ್ಕು : ಶಾಪಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು

...

೫೩೯

ಐದು : ವರಗಳ ಪಟ್ಟಿ

...

೫೪೦

ಆರು : ವರಗಳ ಕಾರಣಗಳು

...

೫೫೪

ಏಳು : ವರಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು

...

೫೫೫

ಎಂಟು : ಶಾಪಗಳ ಸೂಚಿ

...

೫೫೬

ಒಂಬತ್ತು : ವರಗಳ ಸೂಚಿ

...

೫೫೭

ಹತ್ತು : ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಂಥಗಳು

...

೫೫೯

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ: ಶಾಪ ಮತ್ತು
ವರ

